

مطالعه خصوصیات زمین‌شناسی مهندسی خاک‌های برجای منطقه‌ی جورقان (شمال شهر همدان)

محمدحسین قبادی^۱، منا صلواتی^۲، یاسم محمدی^۲

۱-استاد گروه زمین‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا

۲-دانشجویان کارشناسی ارشد زمین‌شناسی مهندسی، دانشگاه بوعلی سینا

چکیده

در اصطلاح ژئوتکنیک، واژه خاک باقی مانده(برجا) به خاکی اطلاق می‌شود که دارای عمق کم، جورشدهگی بد، فاقدگرد شدگی و ... میباشد. با توجه به اینکه گستردگی خاک‌های برجا در استان همدان به صورت خیلی گسترده می‌باشد و با توجه به بررسی‌های صحرایی و شناخت این گونه خاک‌ها در منطقه جورقان در شمال همدان ابتدا با معرفی شرایط زمین‌شناسی منطقه و شناسایی‌های صحرایی و سپس با بررسی‌های آزمایشگاهی از جمله تعیین نوع دانه بندی به روش خشک و هیدرومتری و همچنین محاسبه تراکم به روش پراکتور بر روی خاک‌های باقی مانده منطقه جورقان به نتایجی دست یافته که میتوان از آنها در مطالعات مهندسی ساخت و ساز و همچنین کارهای عمرانی بهره مند گردید.

واژه‌های کلیدی: خاک برجا، شناسایی صحرایی، مطالعات آزمایشگاهی، دانه بندی.

۱- مقدمه

خاک مخلوط یکپارچه ای از کانی‌ها و مواد آلی فاسد شده ای است که از هوازدهگی فیزیکی و شیمیایی سنگ حاصل شده است، به طور کلی خاک‌ها براساس منشا تشکیل شده به دو گروه تقسیم می‌شوند: خاک‌های باقی مانده و خاک‌های انتقالی. خاک‌های برجا یا باقی مانده خاک‌هایی هستند که از هوازدهگی سنگ‌هایی که معمولاً تحت شرایط غیر اشباع هستند، به وجود می‌آیند. این خاک‌ها معمولاً در همان محل تشکیل خود باقی مانده و عمل انتقال و رسوبگذاری روی آنها انجام نمی‌شود. این خاک‌ها فاقد لایه‌بندی بوده، معمولاً دارای عمق کم و از جنس سنگ مادر می‌باشند. به دلیل عدم انتقال و جابجایی گرد شده نیستند. چنین خاک‌هایی ممکن است دانه‌بندی خوبی داشته باشند که در این صورت جورشدهگی بدی خواهند داشت. در مناطق گرم و مرطوب بیشترین گسترش سطحی و ضخامت را دارا هستند. در کشور ما به دلیل فقدان چنین شرایطی وسعت و ضخامت خاک‌های باقیمانده کم و محدود بوده که این خود دلیلی بر مطالعات محدود صورت گرفته بر روی این خاک‌ها می‌باشد. [۵] از جمله مطالعات انجام شده در استان همدان مطالعه ژئوتکنیکی خاک‌های باقیمانده شهرک مدنی و خاک‌های محور شمال شرق تا جنوب غرب همدان می‌باشند.